

L'espai de centre autòcton balear

Després del congrés de la Lliga, cal esperar el de Convergència per a saber si hi haurà unió del centre regionalista i nacionalista illenc.

El congrés fundacional de la Lliga Regionalista de les Illes Balears, que tingué lloc a Lloseta (Mallorca) el propassat 28 de gener, obrí la porta a la unió amb la resta de formacions de centre regionalista o nacionalista per a formar una sola marca electoral a les futures eleccions autonòmiques del 2015. La invitació té un destinatari preferent: la Convergència per les Illes encapçalada per Josep Melià, que ha de fer també el congrés constituent el 18 de febrer. Previsiblement, s'hi decidirà d'emprendre converses amb la Lliga per a assolir la unió.

La idea que empeny la intenció d'unir-se és, òbviament, d'agrupar el vot del centre, ara dispers. A les passades eleccions autonòmiques del 2011 (vegeu requadre), el centre presentà dues candidatures. La primera fou Convergència, que és hereva d'Unió Mallorquina, partit que va desaparèixer el febrer del 2011 arran dels nombrosos escàndols de corrupció que l'afectaven, i que obtengué a les urnes un 3,6% dels vots, una mica menys de 12.000. Com que la llei electoral illenca estableix que, per a entrar en el repartiment d'escons, cada formació ha d'arribar al 5% dels vots de la circumscripció per la qual es presenta, Convergència es quedà sense diputats. La segona formació va ser la Lliga Regionalista, encapçalada per Jaume Font, ex-diputat del PP que se n'anà del seu partit. La nova oferta electoral rebé 12.294 vots, un 3,7%. Igual com Convergència, es quedà per sota del llindar del 5% per a obtenir escó i, per tant, és extraparlamentària.

La Lliga rebutjà l'oferta de Convergència d'anar plegats a les eleccions balears de l'any passat. Ara, però, les

circumstàncies han canviat. I Font, en el discurs al congrés del seu partit, féu una crida clara a la unió de totes les forces del centre de les Balears.

El congrés de la Lliga. Prop de 200 persones s'aplegaren al congrés fundacional de la Lliga, al teatre de Lloseta. Tal com era previst, Jaume Font va ser elegit president de la formació. Del seu discurs, se n'esperava un missatge sobre la potencial unió amb Convergència. Va fer una crida perquè la Lliga fos "la casa comuna del regionalisme", sense, però, posar entrebancs als qui es considerin nacionalistes, si són de centre. Explicà que el regionalisme del seu partit consisteix a acceptar l'estructura institucional espanyola. "Espanya no ens fa gens de nosa", però sense "embolicar-nos amb la bandera" ni, molt manco, negar l'espanyolitat "com prediquen constantment" els nacionalistes. Malgrat aquesta distància identitària entre el regionalisme que inspira la Lliga i el nacionalisme que, per exemple, assumeix Convergència, el líder regionalista no creu que "haguem de convertir això en un motiu de brega que impedisqui de trobar punts d'entesa". La referència el·líptica a la formació liderada per Melià era prou clara.

El problema podria venir de la interpretació que la Lliga faci d'allò de la "casa comuna del regionalisme". És a dir, si voldrà que els altres s'integrin en el projecte i sota les seves sigles o bé acceptarà que totes les parts es refonguin en unes noves sigles, o bé que facin una coalició mantenint cadascú la seva identitat. A hores d'ara, això és una incògnita perquè, òbviament, caldrà esperar que es definesqui Convergència i, després, veure sobre quines

Els dos líders del centre balear: Jaume Font,

bases s'estableix la negociació. Font, en conversa amb EL TEMPS, abans del congrés de la Lliga, no volgué ser gaire concret: "Nosaltres no descartam res, però tenim el nostre camí marcat." El congrés de la Lliga aprovà de deixar tres llocs sense cobrir a la comissió executiva, perquè "seran coberts en el futur" per representants de Menorca i d'Eivissa.

El congrés de Convergència. A l'assemblea que durà a terme Convergència per les Illes el 18 de febrer és pràcticament segur que s'aprovarà d'emprendre converses amb la Lliga per a mirar d'assolir l'objectiu expressat més d'una vegada per Josep Melià: sumar esforços. Tot just després de les eleccions al Parlament balear, Convergència refermà el seu caràcter nacionalista, i l'intensificà i

president de la Lliga Regionalista, i Josep Melià, el de Convergència per les Illes.

tot amb relació al nacionalisme que defensava la seva antecessora, Unió Mallorquina. Això comportà alguna fricció, com per exemple entre Melià i el qui havia estat el cap de llista a Palma, Miquel Munar, ex-diputat del PP fitxat per UM el setembre del 2010 i que es convertí llavors en portaveu de Convergència. Fins al punt que Munar manifestà públicament que “el catalanisme” de Melià era “excessiu” i que, per tant, renunciava a ser a la primera línia del partit. La direcció de la formació féu un comunicat en què es rebutjaven les opinions de Munar.

Al cap d'uns quants mesos, cap al setembre del 2011, Convergència recuperà les crides a la unitat amb la Lliga. Igual com havia passat abans de les eleccions, començaren a sovintejar les ofertes de sumar esforços al marge d'etiquetes. Segons que va publicar la

La Lliga deixa clar el seu regionalisme: “Espanya no ens fa nosa”, diu Font

premsa local, durant la tardor i principi d'hivern hi va haver contactes entre Melià i Font que van aplanar el camí perquè del congrés de la Lliga en sortís això que n'ha sortit: la crida pública a la unió. I que amb tota seguretat serà contestada per un discurs semblant de Melià el dia 18, quan sigui elegit president de Convergència.

També cal considerar que Convergència podria trobar-se animada a

intensificar els esforços per a arribar a acords amb la Lliga a causa de la pèrdua de part del seu suport, com ara el d'algunes agrupacions independents. Segons la premsa de Palma, les de Santa Margalida i Manacor, que inicialment feren part del projecte, se n'han deslligat. Es tracta de formacions sobiranes d'àmbit estrictament local, però que per a Convergència foren importants a l'hora de portar vots a les urnes autonòmiques del maig del 2011. A Santa Margalida, Convergència féu 711 vots cap al Parlament i a Manacor, 863. Un total, doncs, de 1.574. O, cosa que és el mateix, un 13,2% del total de vots obtinguts pel partit a les eleccions autonòmiques.

El vot independent centrista local. Si la Lliga i Convergència ar-

Durant l'etapa de Jeroi Albertí, Unió Mallorquina va obtenir els millors resultats. Amb M. Antònia Munar va començar el declivi.

ribassin a un acord per a fer una sola candidatura –fos amb l'estructura que fos–, a les eleccions autonòmiques i per ventura locals, del 2015, tindrien tota una constel·lació de sigles polítiques per a mirar d'apropar al seu projecte comú. El primer objectiu serà la Unió Menorquina liderada per Irene Coll, ex-militant del PSOE. Es tracta d'una formació centrista insularista que ja ha tengut contactes amb Unió Mallorquina i la Lliga i que no veuria cap inconvenient a ser la part menorquina del projecte global centrista balear. Val a dir que aquesta formació menorquina és festejada intensament per la Lliga i que, en cas que no arribàs a cap acord amb Convergència, és segur que el partit de Font miraria d'establir-hi lligams.

A Eivissa passa si fa no fa igual. Tant si hi hagués acord entre Lliga i Convergència com si no, la referència centrista i regionalista d'aquesta illa és molt clara: el Nou Partit d'Eivissa. Una formació nascuda a partir d'ex-militants del PP –entre més– que es defineix com a “insularista” per a “defensar els interessos de la societat eivissenca, aquí i en l'àmbit balear i nacional”.

Però, a banda les dues referències insulars, el centrisme regionalista-nacionalista té a Mallorca també una petita colla de candidatures independents de centre o dreta que podria mirar d'atreure cap al seu projecte (vegeu mapa adjunt). Es tracta d'onze formacions sobiranes, d'àmbit local, que tenen en comú el fet de poder entrar ideològicament en un projecte d'aquestes característiques, més pel vessant regionalista que no pel nacionalista. Això no vol dir que totes hi entrassin, naturalment, però és una referència a tenir en compte. Ens en fa veure la dimensió la quantitat de vots que sumaren el maig del 2011, a les eleccions municipals: 8.750. És ver que alguna candidatura important –com els Independents de Marratxí– no és fàcil d'imaginar en una operació conjunta Lliga-Conver-

L'obsessió de Bauzà contra el català pot fer créixer el centre en detriment del PP

gència perquè, com en més casos, són partits extremadament localistes. Ara bé, aquests quasi 9.000 sufragis haurien de ser d'interès essencial per al nou projecte regionalista de centre. Perquè és clar que no es poden sumar per al 2015 els resultats de Convergència i la Lliga del 2011. De segur que hi hauria refús mutu d'una part de cada banda i, per tant, el total seria inferior a l'addició aritmètica. Per tant, caldria cercar nous vivers de vot. Les candidatures independents de centre-dreta són, diguem-ho així, el viver natural on podria tirar la canya una formació regionalista.

El vot regionalista. Tant si Lliga i Convergència arriben a un acord per a presentar-se juntes el 2015 com si no, és segur que a les futures eleccions balears el centrisme –bé amb una candidatura, bé amb dues– cercarà amb afany de xuclar vots que el 2011 anaren a parar al PP.

La deriva del govern de José Ramón Bauzà, que vol degradar la condició legal del català, ha fet que alguns sectors regionalistes del partit arrufassin el nas. El cas més vehement és el del batlle de Manacor, Antoni Pastor, que

El botí del vot independent centrista

Resultats locals 2011

Alternativa de CALVIÀ	203 vots	
Agrupació Independent de FORNALUTX	107 vots	2 regidors
Independents de MARRATXÍ	1.662 vots	2 regidors
Grup Independent de VALLDEMOSSA	361 vots	4 regidors
Associació Veïnal de Palmanyola (BUNYOLA)	551 vots	2 regidors
Independents d'INCA	1.401 vots	2 regidors
Convergència Democràtica de MURO	1.007 vots	2 regidors
Agrupació Liberal de MANACOR	1.298 vots	2 regidors
Unió per CAPDEPERA	906 vots	4 regidors
Independents de SANTA MARGALIDA	1.005 vots	3 regidors

El vot de centre regionalista-nacionalista

Eleccions espanyoles

Candidatures i nombre de vots i percentatge (circumscripció de les Balears):

1977: Unió Autonomista: 11.846 (3,6%) Unió Democràtica de les Illes Balears: 6.029 (1,8%).
1979: -
1982: -
1986: Unió Mallorquina-Partit Reformista: 24.379 (7,2%)
1989: Unió Balear: 2.902 (0,8%)
1993: Unió Mallorquina: 10.053 (2,4%)
1996: Unió Mallorquina: 6.943 (1,6%)
2000: Unió Mallorquina: 8.372 (2,1%)
2004: Unió Mallorquina: 10.558 (2,3)
2008: -
2011: -

Eleccions al Parlament balear

Candidatures i nombre de vots i percentatge (circumscripció de Mallorca):

1983: Unió Mallorquina: 46.915 (18,4%)
1987: Unió Mallorquina: 30.247 (11%)
1991: Unió Independent de Mallorca: 8.431 (3,1%) Convergència Balear: 5.511 (2%).
1995: Unió Mallorquina: 19.928 (6,5%); Convergència Balear: 1.579 (0,5%)
1999: Unió Mallorquina: 26.640 (9,2%)
2003: Unió Mallorquina: 31.681 (9,3%); Sa Clau de Mallorca: 2.998 (0,8%)
2007: Unió Mallorquina: 28.178 (8,5%); Sa Clau de Mallorca: 546 (0,1%)
2011: Lliga Regionalista: 12.294 (3,7%) Convergència per les Illes: 11.913 (3,6%)

s'ha erigit en capdavanter del sector regionalista intern. La seves relacions amb Bauzà són nul·les. Podria abandonar el PP? És una possibilitat. I tothom veu clar que, si en plegàs, el destí polític de Pastor seria la Lliga de Font. També es podrien veure casos de quadres locals conservadors que es passassin al projecte regionalista.

És una incògnita si per aquest costat un projecte regionalista podria esgarapar un grapat de vots del PP estadísticament significatiu. Ara, sí que és cert que entre el nacionalisme centrista i el PP mai no hi ha hagut gairebé transvasament de vot. En canvi, amb un projecte regionalista, n'hi podria haver, si més no en teoria.

Si s'observa l'evolució –vegeu requadre– del vot regionalista-nacionalista de centre des del 1977 fins al 2011, tant a les eleccions espanyoles com a les del Parlament balear, hom s'adona ràpidament que la primera Unió Mallorquina, la liderada per Jeroni Albertí (1983-1989), és la que obté els millors resultats. Era un partit que es definia com a regionalista de centre, no nacionalista. Passà a ser nacionalista amb Maria Antònia Munar, des del 1993 fins que desaparegué, el 2011. Sota el lideratge d'Albertí fou quan UM assolí els registres de vots més alts.

Precisament l'objectiu de Font és, amb la seva Lliga, ocupar un espai semblant, o de fet pràcticament idèntic, al que tenia la UM d'Albertí. En el cas que Convergència s'hi afegís –i també per ventura grups independents locals, a més de les referències menorquina i civissenca–, és clar que l'espai no variaria gaire i l'objectiu comú seria de recuperar el pes polític d'aquella primera UM. I quin pes podria tenir?

Segons Gonzalo Adán, especialista en comportament electoral a les Balears i director de l'Institut Balear d'Estudis Socials –vegeu l'entrevista publicada a EL TEMPS 1.355–, a les Illes hi ha una bossa de vot de centre regionalista que pot ser molt important, del 20% o més. Aquesta bossa, amb una oferta nítida i un lideratge clar i reconegut socialment, es podria activar en el futur.

Serà la unió de la Lliga i Convergència l'oferta electoral que l'activarà?

Miquel Payeras